

HISTÒRIA DE VIDA

Publicacions URV i Edicions UB ha publicat una mena de biografia de Mari Chordà a càrrec de la historiadora de l'art Núria Gil Duran. "Una història de vida," com bé ha posat de títol i prefeix anomenar qui n'ha tingut cura. Chordà és una dona que, als 80 anys, representa tots els àmbits en què ha estat activa durant tot el seu trajecte, encara ben punyent. La història de vida analitza aspectes que van més enllà de la classificació cronològica dels reptes professionals. Des de la infantesa, va mostrar una personalitat decidida i extravertida; de ben jove, va identificar-se amb la creativitat de l'art i de les paraules, en què mostra una qualitat i una originalitat avançada i transgressora en el seu context històric. Pintar una vagina l'any 1966? Sí, ella ho va fer. I la magistral sèrie *Autoretrats d'embarassada*, pintada a París (1966-67), del Museu Nacional d'Art de Catalunya? Actualment i fins al mes de setembre, es pot veure a l'exposició *Maternasis*, del mateix museu. El compromís social amb el feminisme i amb la llibertat de les dones, com a cofundadora de l'editorial LaSal i la defensa de la llengua i el país han estat i són mostres ben paleses de la seva extensa implicació, participació i reivindicació. Els múltiples reconeixements que està rebent els darrers anys i l'exaltació rebuda aquest any són d'una justícia i avinentesa aclaparadora. Des de la plaça Mari Chordà, a Amposta, a l'exposició a Barcelona i a París, passant per la publicació de la seva història de vida i l'atorgament de la Creu de Sant Jordi, entre d'altres. ➔ NÚRIA GIL DURAN.

Professora de la Universitat Rovira i Virgili

explica també per què les Terres de l'Ebre són ara tan prolífiques artísticament parlant. I amb LaSal vam pensar que era una manera d'acompanyar moltes dones. Per exemple, vam posar una advocada per assessorar dones maltractades. Itambé vam fer tallers de mecànica per a dones. Era un espai de trobada; ara, en diríem sororitat.

També va crear una editorial amb el mateix nom que va servir per divulgar autores feministes.

No hi havia cap editorial semblant al país. I fins i tot vam ser pioneres fora i tot. A França, n'hi havia una, però era molt romàntica. Amb la

col·lecció Quaderns inacabats difoníem tot allò que estava passant al món al voltant del feminisme.

Justament el 1978, amb dibuixos de Montse Clavé, publica *Quadern del cos i de l'aigua*, una de les primeres publicacions a Catalunya que descriu obertament el descobriment i l'experiència de la sexualitat lèsbica.

Es va esgotar rapidísim! Vam pensar que aquesta publicació ens apropiaria a un públic de dones que no freqüentava el bar i que estava mancat de referents. LaSal tenia també un vessant educatiu. Ara, es vol reeditar.

També ha escrit poesia: "No canviarem agulla i fils / per eines agressives. / No volem igualtat. / Doneu-nos, sense escàndol, / ocasió d'obrir els ulls, / les portes i les finestres. / Després, les nostres mans / agafaran allò que / més els convingue / per anar fent, naturalment, / lo miracle." Segurament, aquests versos descriuen bé el seu pensament sobre el feminisme.

És del primer llibre que vaig fer i el poema no té títol. Es va publicar sense autoria, sense el meu nom, perquè estava convençuda que el que hi deia ho podien sentir totes les dones i no volia ser-ne la protagonista. He escrit poemes sobre dones, sobre la meua filla, l'amor, el sexe...

EXCLUSIONS

"Hi ha feminismes que s'exclouen els uns als altres. És normal. No passa el mateix en la política catalana i els independentistes?"

Avui en dia, parlem de feminismes, en plural.

Hi ha feminismes que s'exclouen els uns als altres. És normal. No passa el mateix en la política catalana i els partits independentistes? Jo, per exemple, no he entès mai el feminisme de Lidia Falcón. Amb d'altres, penso que no són el meu, però tenim punts en contacte i podem fer camí juntes.

Se la coneix per haver pintat grans vagines. D'on surt aquesta necessitat?

No ho sé. Fa molts anys, a l'escola de belles arts, ja en vaig fer alguna, però

no la vaig voler ensenyar, perquè el professorat era molt fatxa. He fet una pintura molt figurativa, observant-me a mi mateixa.

Ha estat la seva pròpia model, doncs?

He estat la meua pròpia musa, el meu model. M'agrada mirar-me i descobrir-me. A vegades, amb molta fantasia. A qui li agradi, perfecte, i a qui no, que no ho miri!

h
MUSA
"He estat la meua pròpia musa, el meu model. M'agrada descobrir-me. A qui li agradi, perfecte, i a qui no, que no ho miri!"

També ha pintat paisatges.

Sí, però les galeries són molt quadriculades i algunes èpoques no els interessien. He pintat oliveres, la mar i no els interessa. Ara, tinc una sèrie preparada que es dirà *La mare nostrum*, amb sexes femenins fent el seu camí per la mar. La mar és un lloc preciós; llàstima que siguem tan bèsties i hi tirem cigarretes, plàstics...

El 2015, exposa a la Tate i, llavors, s'interessen per la seva obra el Reina Sofia, el MACBA...

Sí, mira, sí. El reconeixement ve primer de fora; és horrible. De tota manera, uns anys abans, havia participat en una exposició de dones artistes del MUSAC de Lleó, i allò va ser el començament, gràcies al comissari Juan Vicente Aliaga. Algú de la Tate ho va veure i em van escriure una carta. Jo no parlo anglès, i es veu que volien que exposés en una mostra de pop art. Jo ni sabia que la meua obra era pop. L'exposició de la Tate a París va ser molt interessant, perquè hi havia un pop art molt divers, i, a més, cap d'americà ni d'anglès, que és segurament el més conegut.

Què té ara entre mans?

Al MACBA, hi ha una dona directora molt simpàtica i amb qui, segurament, farem coses juntes. Amb el MACBA i el MAMT. A Tarragona, hi havia projectes molt interessants, però s'havien descuidat molt. I necessito descansar; aquests últims anys han estat esgotadors.